

M.A. (SANSKRIT) Semester - 1 (CBCS) Examination
Nov/Dec-2023 (SYLLABUS YEAR JUNE-2016)
VEDANTASASTRA(ELECTIVE)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

- પ્રશ્ન-૧ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે શ્લોકો સ્પષ્ટ રીતે સમજાવો. (૧૪)
- (૧) શબ્દસ્પર્શાદયો વેદા વૈચિત્ર્યાજાગરે પૃથક્ ।
તતો વિભક્તા તત્સંત્વદૈકરુપ્યામ્ ભિદ્યતે ॥
- (૨) દ્વિધા વિધાય ચૈકૈકં ચતુર્યા પ્રથમં પુનઃ ।
સ્વસ્વેતર્દ્વિત્રીયા શૈયોજનાત્પશ્ચતે ॥
- (૩) બુદ્ધિર્કર્મેન્દ્રિયપ્રાણપચ્યકૈર્મનસા ધિયા ।
શરીરં સપ્તદશભિઃ શુક્ષ્મં તલ્લિઙ્ગમુચ્યતે ॥
- (૪) અન્વયવ્યતિરેકાભ્યાં પચ્યકોશવિવેકતઃ ।
સ્વાત્માનં તત ઉદ્ધૃત્ય પરં બ્રહ્મ પ્રપદ્યતે ॥
- પ્રશ્ન-૨ નીચેના ગદ્યખંડોમાંથી કોઈપણ બેનો આવશ્યક ટિપ્પણ આપીને અનુવાદ કરો. (૧૪)
- Que-2 Translate adding necessary notes on any two of the following passages. (14)
- (૧) તત્ર પ્રમાકરણં । તત્ર સ્મૃતિવ્યાવૃત્તં પ્રમાત્વં અનધિગતબાધિતવિષયજ્ઞાનત્વમ્ । સ્મૃતિસાધારણં ત્વબાધિતવિષયજ્ઞાનત્વમ્ । નિરૂપસ્યામિ કાલસ્યેન્દ્રિવેદ્યત્વાભ્યુપગમેન ધારાવાહિક- બુદ્ધેરપિ પૂર્વપુર્વજ્ઞાનાવિષયતતત્ક્ષણવિશેષવિષયકત્વેન ન તત્રાવ્યાપ્તિઃ ॥
- (૨) જાતિત્વરૂપસાધ્યાપ્રસિદ્ધૌ તત્સાધકાનુમાનસ્યાપ્યનવકાશાત્ । સમવાયાસિદ્ધયા બ્રહ્મભિન્ન- નિખિલપ્રપન્નસ્યાનિત્યતયા ચ નિત્યત્વસમેવતત્વઘટિતજાતિત્વસ્ય ઘટત્વાદાવસિદ્ધેશ્ચ । એવમેવોપાધિત્વમપિ નિરસનીયમ્ ॥
- (૩) નનુ વાક્યજન્યજ્ઞાનસ્ય પદાર્થસંસર્ગાવગાહિતયા કથં નિર્વિકલ્પકત્વમ્ । ઉચ્યતે । વાક્યજન્યજ્ઞાનવિષયત્વે હિ ન પદાર્થસંસર્ગત્વં તન્નમ્, અનભિમત સંસર્ગસ્યાપિ વાક્યજન્યજ્ઞાનવિષયત્વાયત્તે, કિન્તુ તાત્પર્ય વિષયત્વમ્ ॥
- (૪) તત્ર ધ્રાણરસનાત્વગિન્દ્રિયાણિ સ્વસ્થાનસ્થિતાન્વેય ગન્ધરસસ્પર્શોપલમ્બાઙ્ગનયતિ । ચક્ષુઃશ્રોતે તુ સ્વત એવ વિષયદેશં ગત્વા સ્વસ્વવિષયં ગૃહ્ણીતઃ । શ્રોત્રસ્યાપિ ચક્ષુરાદિવત્ પરિચિઠન્નતયા ભેર્યોદિદેશગમન સમ્ભવાત્ । અત એવાનુભવો ભેરીશબ્દો મયા શ્રુત ઇતિ ॥
- પ્રશ્ન-૩ અદ્વૈતવેદાન્તની પરમ્પરા અંગે સવિસ્તર નોંધ લખો. (૧૪)
- Que-3 Write a detail note on the tradition of અદ્વૈતવેદાન્ત. (14)
- અથવા/ OR
- પ્રશ્ન-૩ અદ્વૈત અને વિષિષ્ટાદ્વૈતના મુખ્ય સિદ્ધાંતોની તુલના કરો.
- Que-3 Compare the principal doctrines of અદ્વૈત and વિષિષ્ટાદ્વૈત.
- પ્રશ્ન-૪ શ્રીધર્મરાજાધ્વરેન્દુનું વેદાન્તશાસ્ત્રમાં પ્રદાન યર્યો. (૧૪)
- Que-4 Discuss the contribution of શ્રીધર્મરાજાધ્વરેન્દુ to વેદાન્તશાસ્ત્ર. (14)
- અથવા/ OR
- પ્રશ્ન-૪ 'દ્વૈતાદ્વૈતવાદ' - સવિસ્તર સમજાવો.
- Que-4 Explain 'દ્વૈતાદ્વૈતવાદ' in detail.
- પ્રશ્ન-૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પર વિસ્તૃત નોંધ લખો. (૧૪)
- Que-5 Write detail note on any two of the following. (14)
- (૧) પ્રત્યક્ષપ્રમાણ નિરૂપણમ્ ।
- (૨) તત્ત્વ વિવેકે પ્રકૃતિનિરૂપણમ્ ।
- (૩) જાગ્રત - સ્વપ્ન - સુષુપ્તિ-અવસ્થા ।
- (૪) માયા - ઈશ્વર - વિમર્શઃ ।
